

Elementi, oblici i kriteriji vrednovanja i ocjenjivanja u nastavi geografije

Elementi ocjenjivanja:

1. Usvojenost znanja – prepoznavanje, opisivanje i uspoređivanje prostornih struktura, definiranje geografskih pojmova i njihovo uspoređivanje s prostorom
2. Uočavanje pojava i procesa – uočavanje međuovisnosti pojava i procesa, izrada projekta (prezentacija i plakata), analizu grafičkih prikaza, zaključivanje na temelju skica, dijagrama, fotografija
3. Uporaba zemljovida – čitanje i interpretacija sadržaja na geografskim kartama, orijentacija uz pomoć geografske karte

Ocjena - Kriterij ocjenjivanja

Učenik/ca:

odličan (5)

- brzo, točno, opširno, logično i argumentirano odgovara na postavljena pitanja
- u potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i primjenjuje u životnim situacijama
- samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese
- posjeduje iznadprosječna znanja, sposobnosti i vještine
- točno i precizno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti, izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke
- izrazito uspješno koristi geografsku kartu u učionici i pri orijentaciji u prostoru na terenskoj nastavi
- samostalno radi i prezentira projektne zadatke
- iznimno odgovoran prema radu, učiteljima i drugim učenicima

vrlo dobar (4)

- sporije, ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja
- razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja
- zaključke donosi na već naučenim primjerima
- posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja
- točno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke
- uspješno koristi geografsku kartu u učionici i pri orijentaciji u prostoru na terenskoj nastavi
- povremeno se uključuje u projektne zadatke
- odgovoran je prema radu, učiteljima i drugim učenicima

doobar (3)

- polagano i uglavnom točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja
- uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja
- uz pomoć učitelja/nastavnika izvodi zaključke
- ponekad nespreman/na iskazati geografska znanja, sposobnosti i vještine
- djelomično uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te prosječno donosi zaključke
- koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja/nastavnika i prosječno se orijentira u prostoru na terenskoj nastavi
- povremeno nije spreman iskazati znanje
- odgovoran je prema učiteljima i drugim učenicima

dovoljan (2)

- djelomično i površno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja/nastavnika
- ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje i otežano primjenjuje stečena znanja
- uz znatnu pomoć učitelja/nastavnika na jednostavan način nabraja i opisuje geografske pojmove i procese
- kod donošenja zaključaka nailazi na veće probleme
- površno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te nesamostalno donosi zaključke
- koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja/nastavnika i teško uočava geografske sadržaje, slabo se orijentira u prostoru na terenskoj nastavi

nedovoljan (1)

- ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove
- ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja u svakodnevnom životu
- uz veliku pomoć učitelja/nastavnika nepotpuno i nesuvislo opisuje geografske pojmove i procese
- ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja
- pogrešno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja
- ne prepoznaje geografske sadržaje na geografskoj karti u učionici niti uz veliku pomoć učitelja/nastavnika i ne koristi se geografskom kartom u prostoru na terenskoj nastavi

Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje uspjeha učenika:

Usmeno provjeravanje i ocjenjivanje učenikova znanja provodi se sustavno, u pravilu na svakom nastavnom satu, bez obveze najave, ali ne ako je geografija treći predmet tog dana. Iz usmenog odgovora učenik dobiva dvije ocjene. Prva ocjena je usvojenost znanja (gdje se ocjenjuje učenikovo znanje tj. odgovaranje na postavljena pitanja), a druga ocjena je snalaženje na geografskoj karti. Ukoliko je pitanje vezano uz geografske vještine, povezivanje i samostalno donošenje zaključaka ocjena se upisuje u uočavanje pojava i procesa. Usmeno provjeravanje traje do 10 minuta. Provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Učenik se može sam javiti za usmeno odgovaranje te, ukoliko je vremenski izvedivo, bit će ispitan i ocjenjen.

Pisano provjeravanje i ocjenjivanje uspjeha učenika:

Pod pisanim provjeravanjem podrazumijevaju se svi pisani oblici provjere koji rezultiraju ocjenom.

Tijekom školske godine učenici pišu četiri ispita znanja. Svaki ispit traje 45 minuta, a piše se poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih cjelina. Ocjenjuje se znanje učenika i snalaženje na geografskoj karti (dvije ocjene prema postignutom broju bodova iz teorije i geografske karte). Pisana provjera (opseg i trajanje) se najavljuje učenicima i objavljena je u Vremeniku pisanih provjera sukladno *Pravilniku o načinima postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi*.

Pisani ispit ocjenjuje se na osnovu postignutog broja bodova (točnih odgovora na pitanja i preciznosti kod ucrtavanja geografskih pojmova na slijepoj karti). Broj bodova je osnova za određivanje brojčane ocjene.

Broj bodova

%

0 – 50 - nedovoljan

51 – 60 - dovoljan

61 – 79 - dobar

80 – 89 – vrlo dobar

90 – 100 - odličan

Ispravljanje ocjena (iz usmenih i pisanih provjera) provodi se usmeno kada je učenik spreman za ispravljanje.

Provjeravanje domaće zadaće i nošenje pribora za rad:

Zadaća se redovito piše u radnoj bilježnici i pregledava tijekom nastavne godine, bez prethodne najave. Radna bilježnica i napisana zadaća nosi se redovito na svaki nastavni sat. Ukoliko učenik nema ili ima neriješenu radnu bilježnicu na svakom satu bilježi se minus (-) u rubriku za praćenje. Ukoliko učenik skupi tri minusa dobiva ocjenu nedovoljan. Učenici su dužni na svaki nastavni sat nositi udžbenik, radnu bilježnicu, bilježnicu i geografski atlas (kartu Republike Hrvatske učenici osmih razreda). Ukoliko učenik ne donese preostali pribor potreban za nastavu geografije evidentira se minus (-) u rubriku za bilješke. Za redovito nošenje pribora, učenik će biti pohvaljen (u prostoru za bilješke).

Praćenje:

U rubriku bilježaka u Imeniku upisuje se:

- datum i naziv zadnje cjeline koja je usmeno provjeravana
- broj ostvarenih/broj mogućih bodova na pisanoj provjeri.
- rješavanje radne bilježnice (-)
- nošenje pribora za rad

Zapažanja učitelja o aktivnost učenika na satu npr.:

- ističe se u znanjima
- aktivno sudjeluje u nastavnom procesu
- potreban poticaj na rad...

Bilješke u Imeniku osnova su za zaključivanje konačne ocjene iz predmeta.

Izrada projekta:

Učenici mogu prema svojim željama i ambicijama izrađivati projekte iz geografije koje prezentiraju na satu (prezentacija, plakat, parlaonica), a ocjena se upisuje u rubriku uočavanje pojava i procesa te se upisuje način pristupa projektu u rubriku za bilješke. Kod projekta se ocjenjuje poznavanje teme, točnost odgovora na pitanja, vizualni izgled i sadržaj teme (jedna ocjena).

Učenici koji rade prema diferenciranom programu dobivaju dodatne projekte u skladu s individualnim afinitetima te dodatne zadatke na satu geografije.

Vrednovanje učeničkih radova – plakata, referata i prezentacija

Elementi vrednovanja	Praćenje i vrednovanje učenika	Ocjena
-Usvojenost znanja -Originalnost i samostalnost u izboru teme -Povezivanje gradiva s ostalim temama -Korištenje dodatnih sadržaja -Osmišljenost nastupa -Način izlaganja -Izgled prezentiranog rada -Uključivanje učenika -Primjenjivost izabrane teme -Listići za ponavljanje	-Izvršno znanje, siguran nastup, velika kreativnost i urednost, velika primjenljivost u praksi	Odličan (5)
	-Prilično dobro znanje, dosta siguran nastup, kreativan i uredan rad, manja primjenljivost u praksi	Vrlo dobar (4)
	-Dobro znanje, nesiguran nastup, manja kreativnost i urednost, slabija primjenljivost u praksi	Dobar (3)

Praćenje i ocjenjivanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama-prilagođeni i individualizirani program:

Sukladno Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju učenik s posebnim potrebama svladava nastavni program prema utvrđenoj razini teškoće, odnosno prema redovnom nastavnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka ili prema prilagođenom programu. Prilagođeni program iz članka 4. ovog pravilnika je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće u djeteta, a u pravilu pretpostavlja smanjivanje intenziteta i ekstenziteta pri izboru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i pomagalicama.

Prilagođeni program izrađuje učitelj u suradnji s pedagogom i psihologom odgovarajuće specijalnosti.

Ispitivanje, kao i ostali postupci, ovisi o učenikovim sposobnostima i mogućnostima i mogućim načinima komuniciranja i izražavanja (usmeno, pismeno, gestovno, izradbom nekog rada i sl.). Načini i oblici provjeravanja bit će primjereni učeniku i njegovim specifičnostima, djelovat će afirmativno i poticajno na učenike, kako bi kvalitetno iskoristili očuvane sposobnosti, i razvili nove.

Pojedina vrsta teškoća u razvoju i njihove posljedice na psihofizički razvitak nalažu posve određene načine primjene praćenja, provjeravanja, ispitivanja i ocjenjivanja, ponajprije uzimajući u obzir intelektualne (mentalne) sposobnosti i mogućnosti učenika i mogući načini komuniciranja - izražavanja (usmeno, pismeno, gestom, praktičnom izradbom i sl.), tzv. komunikacijski put (kanal) usko vezan s programom koji je za učenika posebno pripremljen.

Zaključna ocjena iz geografije:

Zaključna ocjena iz geografije izraz je postignute razine učenikovih kompetencija i rezultat ukupnog vrednovanja tijekom nastavne godine. Kao početno polazište kod zaključivanja ocjene uzima se u obzir aritmetička sredina ocjena iz elemenata ocjenjivanja. Osim aritmetičke sredine, u zaključnu ocjenu ulaze sve bilješke praćenja te ocjena radne bilježnice. Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu.